

Eclectic Guitar Experience

FYLKINGEN 3 JUNI 2002

MÅRTEN FALK	Finsterling (2000)
YLVA SKOG	Ça va? Ça va! (1999)
LARS EKSTRÖM	Ögats Ljus (1989)
CHRISTOFER ELGH	Clearly (2000)
CHRISTOPHER ANTHIN	Honey, I send you my love by email (1995)
	Virtual Christopher (A Self Portrait) (1997/99)
	Play (2002)

Mårten Falk, *gitarr*. Eva Nordström, *flöjt*. Anna Wessman, *video*

NÅGRA ORD FRÅN GITARRISTEN...

Obesvarade frågor?

Vad är musik? Denna fråga kan verka ooriginell eller rent av onödig men jag ber er ändå att reflektera en smula över den. En tonsättare påstås skriva musik. Frågan är om inte detta påstående är felaktigt. Även om en kompositör hittar på ny musik i sitt huvud så är det inte han som verkligen gör musiken (musicerande tonsättare samt möjligtvis elektronmusiktonsättare undantagna självklart). Är det inte så att det han skriver ner på sitt papper är anvisningar för interpreten och att det är den sistnämnde som verkligen skapar själva musiken? Om det är så att det är det ljudande som är det vi kallar musik torde detta innebära att all musik är sprillans ny eftersom den löses upp i samma stund som den skapas och inte går att lagra. Men inspelningar då? Tänk efter lite, är cd-skivor verkligen lagrad musik? Är det inte här fråga om ett partitur för stereo, dvs information för hur cd-spelaren skall utföra musiken? Med andra ord, inspelningen kan vara gammal men aldrig uppspelningen. Om det ändå är så att det är tonsättarens partitur som är musiken, så är den mesta musiken (utom improviserad) relativt gammal eftersom den måste genomgå så många led innan den verkligen uppförs i klingande form – uruppförs. Vad är då ett uruppförande? Detta, skulle jag vilja påstå, är ett mycket relativt begrepp. Det är naturligtvis inte fråga om det första uppförandet, musikern har förhoppningsvis redan uppfört stycket otaliga gånger i sitt övningsrum. Det är snarare ett offentliggörande eller "avtäckande" av musiken för allmänheten (ofta är musikerns eventuella granar, familj och vänner redan väl insatta i den "nya" kompositionen).

Dessa är några funderingar som kommer över mig när jag skall till att studera in **Lars Ekströms** tretton år gamla noter till **Ögats Ljus** som på denna konsert får sitt "uruppförande". Man kan fråga sig om man bör interpretera 2000-talets eller 1980-talets Lars Ekström. Jag sitter nu med facit i hand över vart Ekströms utveckling har nått så här långt, både som människa och som konstnär. Världen har också förändrats drastiskt sedan 1989 – har detta någon betydelse? Bör jag försöka bortse från dessa fakta? Om jag hade hört någon spela stycket 1989 (jag var då 15–16 år) hade jag med all sannolikhet sett på det med andra ögon idag.

Ögats Ljus skrevs som ett separat stycke men kom sedan att ingå i den halvtimmeslånga sviten *Chicanens Clou*.... Verket är komponerat till Lars Åkerlund och inspirerades av dennes framförande av Stockhausens *Tierkreis*. Liksom i Stockhausens populära verk blandas fraser och harmonier av traditionellt snitt med plötsliga oförutsägbara och mer modernistiskt klingande vändningar. Musikens grundkaraktär kan sägas vara romantiskt melankolisk – en betraktelse över gitarrklangens diskreta charm.

Christofer Elghs Clearly kan också ses som en betraktelse över gitarrens klang men på ett diametralt olik sätt. På ett plan fungerar verket som en undersökning kring gitarrens övertoner och hur dessa kan förändras och manipuleras. Ett återkommande inslag i stycket är naturflageoletter. Dessa behandlas så att de tidvis

får karaktären av sinustoner. Musiken skapar en illusion av att gitarren har sällskap av en elektronisk stämma av långa toner som klingar kvar oberoende av vad som händer hos gitarristen. Elgh undersöker även hur en tons karaktär förändras beroende på den harmonik som omger den och hur dess olika övertoner accentueras när den anslås på olika ställen på gitarren (sul ponticello, sul tasto etc).

På ett annat plan kan man se stycket som en gitarrists funderingar kring sitt instrument, dess teknik och schabloner kring spelsätt. I *Clearly* är exakthet i pausernas rytmik en minst lika viktig (kanske viktigare) parameter som i tonernas. De brutna ackordens rytm är noggrant angiven och varierar ständigt, även om det ibland är fråga om mycket subtila förändringar. Flageolettpartiet i slutet tvingar gitarristen till en omvärdering av det traditionella flageolettspelet – både vad gäller dynamiskt register, snabbhet och ovanligt höga deltoner som skall frambringas.

Ça va? Ça va! av **Ylva Skog** skrevs 1999 och är redan på väg att bli en favorit hos gitarr- och flöjtduos. Musiken hämtar delvis sin inspiration från den brasilianska musikern Marcos Valle och delvis från faktumet att uruppförandet skulle ske i Paris. Resultatet har blivit en något franskklingande bossa nova i växlande taktarter.

Uruppförandet kantades av en del dramatik. Stycket var till en början avsett för sologitarr, någon dryg vecka innan premiären då Ylvas flygbiljetter och hotellrum för länge sedan var bokade började dock både hon och jag känna att musiken inte riktigt lämpade sig för en ensam gitarr. Efter flera desperata telefonkonferenser beslutades det att det skulle instrumenteras om för flöjt och gitarr. En knapp vecka innan konserten kom noterna till mig i Paris och jag tog kontakt med en flöjtist som jag kände men aldrig hört spela. Ett par dagar innan uruppförandet visade det sig att flöjtisten inte var så bra som jag trodde och till min stora lycka fick jag tag på Lena Pessot som jag visste var mycket skicklig och dagen innan konserten (då Ylva redan var på plats) övade vi för första gången och konserten kunde genomföras utan fler incidenter.

MÅRTEN FALK

OCH FRÅN KOMPOSITÖREN...

Honey, I send you my love by email är ett kärleksmeddelande som efter att det tagit form i avsändarens sinne omvandlas till bokstäver, genom tangentbordet till ett or och nollor, skickas ut i cyberrymden och sedan jobbar sin väg tillbaka till att åter få sin ursprungliga mening väl framme hos adressaten.

Virtual Christopher (A Self Portrait) är samtidigt ett självporträtt i ljud och performance, och ett porträtt i form av en film; visades den porträtterade som han var 1997 (ljudet), 1999 (filmen) och 2002 (performance). År 2007 kommer nästa uppdatering av denna virtuella Christopher.

Play, för gitarr och bandspelare – om narcissism och självförtroende. Kontrollbehov och separationsångest. Tonsättaren tvingar till sig interpretens fokus från publiken. – Är jag lycklig? Kan jag tvinga mig lycklig?